

การรับรู้ความเสี่ยงและพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมความเสี่ยงจากการทำงานของบุคลากรที่ ปฏิบัติงานงานซักฟอก โรงพยาบาลอุดรดิตต์

Perception and Risk Prevention and Control Behaviors among Laundry Workers in Uttaradit Hospital

(Received: October 26,2021 ; Accepted: November 22,2021)

พงษ์เทพ อินทรัพย์¹
Pongthap Insup¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความเสี่ยงกับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมความเสี่ยงของบุคลากรที่ปฏิบัติงานงานซักฟอก โรงพยาบาลอุดรดิตต์ จำนวน 40 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson' correlation product moment) ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ความเสี่ยงจากการปฏิบัติงานโดยรวม การรับรู้อุปสรรคของพฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรค/ปัญหาสุขภาพ การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรค/ปัญหาสุขภาพการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรค/ปัญหาสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง แต่การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันโรคอยู่ในระดับมาก พฤติกรรมการป้องกันและควบคุมความเสี่ยงของบุคลากรที่ปฏิบัติงานงานซักฟอก โรงพยาบาลอุดรดิตต์ อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ระดับมาก การรับรู้ความเสี่ยงจากการปฏิบัติงานที่งานซักฟอกโดยรวม การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันโรคและการรับรู้อุปสรรคของพฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรค/ปัญหาสุขภาพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) แต่การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรค/ปัญหาสุขภาพและการรับรู้ความรุนแรงของโรค/ปัญหาสุขภาพไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$)

คำสำคัญ: การรับรู้ความเสี่ยง พฤติกรรมการป้องกันและควบคุมความเสี่ยง บุคลากรที่ปฏิบัติงานงานซักฟอก

Abstract

The purpose of this research was to study the relationship between risk perception and risk prevention and control behaviors of personnel working in laundry. The population of 40 laundry workers form Uttaradit Hospital. The questionnaire was used for collecting the data. The data were analyzed by statistics of frequency, percentage, mean, standard deviation and pearson's correlation product moment at a significance level of .05.

The results showed that Perceived overall operational risk Perceived barriers to disease prevention and control behaviors/health problems Perceived likelihood of disease/health problem Perceived likelihood of disease/health problem was at a moderate level. However, the perceived benefit of preventive behavioral practice was at a high level. Preventive and risk control behaviors of personnel working in laundry Uttaradit Hospital It was at the moderate level, followed by the high level. Perceived risks from operations at the laundry as a whole The perceived benefits of preventive behavior practice and perceived barriers of disease prevention and control behaviors/health problems were statistically related to preventive and risk control behaviors ($p < .05$). However, perceived risk of disease/health problem and perceived severity of disease/health problem were not statistically related to preventing and controlling risk behaviors ($p > .05$).

Keyword: Risk perception, Risk prevention and control, Behavior, Laundry Worker

¹ นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ โรงพยาบาลอุดรดิตต์

บทนำ

งานซักฟอกในโรงพยาบาลเป็นหน่วยงานของโรงพยาบาลทุกระดับ ทำหน้าที่รับผิดชอบในการให้บริการเกี่ยวกับเสื้อผ้าและเครื่องนอนสำหรับผู้ป่วยและบุคลากรทางการแพทย์ รวมทั้งเจ้าหน้าที่อื่นๆ ในโรงพยาบาลเพื่อใช้ปฏิบัติงานด้วยการซักล้างและทำความสะอาดให้ปราศจากเชื้อและนำส่งแก่ผู้ใช้ ทั้งนี้ ลักษณะการทำงานของแผนกซักฟอกส่งผลกระทบต่อสุขภาพผู้ปฏิบัติงานทำให้เกิดปัญหาต่อสุขภาพตามมา จากผลการวิจัยการประเมินความเสี่ยงจากการสัมผัสสารเปอร์คลอไรด์เอธิลีนของพนักงานซักแห้งในประเทศไทยพบว่า อาการ 3 อันดับแรกของพนักงานซักแห้งที่เกิดขึ้นจากการซักด้วยเครื่องซักผ้าคือ อาการระคายเคืองผิวหนัง ร้อยละ 47.8 รองลงมา คือ ปวดศีรษะ ร้อยละ 43.5 และอาการเวียนศีรษะ ระคายเคืองตาและจมูก ร้อยละ 37 (บุตรี เทพทอง, 2548) นอกจากนี้ที่กล่าวมาแล้ว งานซักฟอกต้องเผชิญกับสิ่งคุกคามที่หลากหลาย ได้แก่ สิ่งคุกคามทางกายภาพ เช่น ความร้อน เสียงดัง ฝุ่นฝ้าย สิ่งคุกคามทางเคมี ได้แก่ การสัมผัสน้ำยาซักล้าง การสัมผัสลาเท็กซ์จากถุงมือ สิ่งคุกคามทางชีวภาพ ได้แก่ สารคัดหลั่งที่ปนเปื้อนมากับเสื้อผ้า สิ่งคุกคามทางกายศาสตร์ ได้แก่ การยกของหนัก การเข็นรถ การรับผ้าส่งผ้า การเคลื่อนไหวบ่อยครั้ง การยืนหรือการนั่งเป็นเวลานาน สิ่งคุกคามทางจิตใจ ได้แก่ ความเครียดจากการทำงานที่จำเจ รวมทั้ง อุบัติเหตุที่เกิดจากเข็มตำขณะแยกผ้า อุบัติเหตุอื่นๆ และอาจเกิดอัคคีภัย (สสิธร เทพตระการพร, 2551) จากการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ความเสี่ยงและพฤติกรรมป้องกันและควบคุมความเสี่ยงจากการทำงานในงานซักฟอกของโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไปไม่พบการศึกษาในประเทศไทย ทั้งนี้ งานซักฟอกของโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไปมีความเสี่ยงสูงที่จะเกิดอันตรายจากการปฏิบัติงานและเป็นปัญหาที่ทำนายต่อผู้บริหารเสื้อผ้าและสิ่งทอ พบว่า มีการรับรู้ความเสี่ยงด้านสุขภาพอยู่ในระดับปานกลางถึง

ต่ำ (บุญยิ่ง ทองคุปต์, 2552) และพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองระดับปานกลาง (กฤตธีรา เครื่องนันทา, 2548)

จะเห็นได้ว่า การรับรู้และพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด โดยการรับรู้เป็นกระบวนการด้านความคิดและจิตใจของมนุษย์ที่รวมถึงการแปลความหมายจากสิ่งเร้าที่พบเห็นหรือได้ยิน โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ ประสบการณ์หรือความรู้เดิมที่เคยประสบมาจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยแปลความหมายจากสิ่งเร้าที่ได้สัมผัส สำหรับพฤติกรรมเป็นการแสดงออกมาจากการสังเกตได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้าที่ผ่านกระบวนการภายใน การรับรู้ การคิด การจำ การรู้สึก ทั้งนี้ บุคคลจะมีการรับรู้โดยนำมาตีความหรือแปลความและให้ความสำคัญกับการรับรู้ความรู้สึกหรือสิ่งเร้านั้น จนเป็นการกระทำหรือการปฏิบัติ การวิจัยครั้งนี้เป็นการรับรู้ความเสี่ยงและพฤติกรรมป้องกันและควบคุมความเสี่ยงของบุคลากรที่ปฏิบัติงานงานซักฟอก โรงพยาบาลอุดรดิตถ์ เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมสุขภาพที่เป็นปัจจัยภายในตัวบุคคลและปัจจัยภายนอกตัวบุคคลของบุคลากรงานซักฟอก

ดังนั้น การศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ความเสี่ยงและพฤติกรรมป้องกันและควบคุมความเสี่ยงของบุคลากรที่ปฏิบัติงานงานซักฟอก โรงพยาบาลอุดรดิตถ์ เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ความเสี่ยงในงานซักฟอกด้วยการศึกษาการรับรู้ความเสี่ยงและพฤติกรรมป้องกันและควบคุมความเสี่ยงจากการทำงานของบุคลากรที่ปฏิบัติงานงานซักฟอก รวมทั้งปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้การรับรู้ความเสี่ยงและพฤติกรรมป้องกันและควบคุมความเสี่ยงของบุคลากรที่ปฏิบัติงานงานซักฟอก โรงพยาบาลอุดรดิตถ์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ความเสี่ยงจากการทำงานและพฤติกรรมป้องกันและควบคุมความ

เสี่ยงจากการทำงานของบุคลากรที่ปฏิบัติงานงานซักฟอก โรงพยาบาลอุดรดิตต์

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความเสี่ยงกับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมความเสี่ยงของบุคลากรที่ปฏิบัติงานงานซักฟอก โรงพยาบาลอุดรดิตต์

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ในประชากรที่เป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานงานซักฟอก โรงพยาบาลอุดรดิตต์ ระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2564 ประชากรที่นำมาวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรที่ปฏิบัติงานงานซักฟอก โรงพยาบาลอุดรดิตต์ จำนวน 40 คน และปฏิบัติงานที่โรงพยาบาลอุดรดิตต์ ไม่น้อยกว่า 1 ปี และมีประสบการณ์ในการทำงานที่งานซักฟอก ไม่น้อย 6 เดือน

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม “การรับรู้ความเสี่ยงและพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมความเสี่ยงจากการทำงานของบุคลากรที่ปฏิบัติงานงานซักฟอก โรงพยาบาลอุดรดิตต์” โดยประยุกต์มาจากการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ความเสี่ยงและพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมความเสี่ยงจากการทำงานแผนกซักฟอก โรงพยาบาลชุมชน (สุวรรณดา สงธู, 2558) แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรที่ปฏิบัติงานงานซักฟอก โรงพยาบาลอุดรดิตต์ จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ เพศ การศึกษา สถานภาพสมรส ตำแหน่งในปัจจุบันรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน การสูบบุหรี่ การดื่มเหล้า/เบียร์/เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ การมีโรคประจำตัวที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ การรับประทานยาเป็นประจำ

ส่วนที่ 2 การปฏิบัติงานในงานซักฟอกของบุคลากรที่ปฏิบัติงานงานซักฟอก โรงพยาบาล

อุดรดิตต์จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ ระยะเวลาปฏิบัติงานที่งานซักฟอก ในขั้นตอนที่ท่านปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 3 การรับรู้ความเสี่ยงจากการปฏิบัติงานที่งานซักฟอกของบุคลากรที่ปฏิบัติงานงานซักฟอก โรงพยาบาลอุดรดิตต์จำนวน 41 ข้อ ประกอบด้วยการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรค/ปัญหาสุขภาพการรับรู้ความรุนแรงของโรค/ปัญหาสุขภาพการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันโรค/ปัญหาสุขภาพการรับรู้อุปสรรคของพฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรค/ปัญหาสุขภาพลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด (5 คะแนน) มาก (4 คะแนน) ปานกลาง (3 คะแนน) น้อย (2คะแนน) น้อยที่สุด (1 คะแนน) แปลผลคะแนนโดยการจัดอันดับภาคขึ้นของคะแนนเฉลี่ย (บุญใจ ศรีสถิตนรากุล, 2553) ได้แก่ มาก (3.78-5.00 คะแนน) ปานกลาง (2.34 - 3.77 คะแนน) น้อย (1.00-2.33 คะแนน)

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการป้องกันและควบคุมความเสี่ยงจากการปฏิบัติงานที่งานซักฟอกของบุคลากรที่ปฏิบัติงานงานซักฟอก โรงพยาบาลอุดรดิตต์จำนวน 15 ข้อลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ ทุกครั้ง (5 คะแนน) บ่อยครั้ง (4 คะแนน) เป็นบางครั้ง (3 คะแนน) นาน ๆ ครั้ง (1 คะแนน) ไม่เคยปฏิบัติเลย (1 คะแนน) แปลผลคะแนนใช้การจัดอันดับภาคขึ้นของคะแนนเฉลี่ย (บุญใจ ศรีสถิตนรากุล, 2553) ได้แก่ มาก (3.78-5.00 คะแนน) ปานกลาง (2.34 - 3.77 คะแนน) น้อย (1.00-2.33 คะแนน)

การตรวจคุณภาพเครื่องมือ การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้ภาษาและการสื่อสารจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้องในการใช้ภาษา ความครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ เมื่อผ่านการพิจารณาตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ผู้วิจัยนำมาตรวจสอบโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและ

วัตถุประสงค์ (Index of item – objective congruence: IOC) การตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ผ่านการพิจารณาตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปตรวจสอบหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่มีคุณสมบัติที่คล้ายคลึงกันกับกลุ่มตัวอย่าง งานหน่วยจ่ายกลาง โรงพยาบาลชุมชน จังหวัดอุดรดิตถ์ 6 แห่ง จำนวน 20 คน วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาร์ช (Cronbach' Alpha Coefficient) โดยค่าความเชื่อมั่นการรับรู้ความเสี่ยงจากการปฏิบัติงานที่งานซักฟอก เท่ากับ .92 พฤติกรรมและการควบคุมความเสี่ยงจากการปฏิบัติงาน เท่ากับ .93

การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โรงพยาบาลอุดรดิตถ์ เลขที่โครงการ 7/2564 วันที่รับรอง 22 กุมภาพันธ์ 2564 พิทักษ์สิทธิ์โดยเข้าพบกลุ่มตัวอย่าง ชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับและขอคำยินยอมเข้าร่วมการวิจัยโดยสมัครใจ และการนำเสนอข้อมูลในครั้งนี้นำเสนอในภาพรวมและนำไปใช้ประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป การปฏิบัติงานงานซักฟอก การรับรู้ความเสี่ยงจากการปฏิบัติงานงานซักฟอกและพฤติกรรมป้องกันและควบคุมความเสี่ยงจากการปฏิบัติงานงานซักฟอก โรงพยาบาลอุดรดิตถ์ ด้วยสถิติการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนสูงสุด คะแนนต่ำสุด วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความเสี่ยงจากการปฏิบัติงานงานซักฟอกกับพฤติกรรมป้องกันและควบคุมความเสี่ยงจากการปฏิบัติงานงานซักฟอก ด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson' correlation product moment) ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรที่ปฏิบัติงานงานซักฟอก ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 62.5 เพศหญิง ร้อยละ 37.5 จบการศึกษาระดับมัธยม ร้อยละ 72.5 รองลงมา คือ ปวช./ปวส. ร้อยละ 15.0 สถานภาพโสด ร้อยละ 42.5 สมรส ร้อยละ 30.0 ตำแหน่งปัจจุบัน คือ ลูกจ้างประจำ ร้อยละ 42.5 รองลงมา คือ ลูกจ้างชั่วคราว ร้อยละ 30.0 รายได้ต่อเดือน น้อยกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 57.5 รองลงมา คือ 10,000 บาท ขึ้นไป ร้อยละ 42.5 ระยะเวลาปฏิบัติงาน 1-4 ปี ร้อยละ 35.0 รองลงมา คือ 3-5 ปี ร้อยละ 32.5 ปฏิบัติงาน 6 วัน ต่อ สัปดาห์ และปฏิบัติงานวันละ 8 ชั่วโมงต่อวัน ร้อยละ 100 ไม่สูบบุหรี่ ร้อยละ 82.5 ไม่ดื่มสุรา ร้อยละ 67.5 ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 90.0

2. การปฏิบัติงานงานซักฟอกของบุคลากรที่ปฏิบัติงานงานซักฟอกส่วนใหญ่ เปลี่ยนเสื้อผ้าเป็นชุดปฏิบัติงาน ร้อยละ 82.5 รองลงมา คือ เตรียมผ้าก่อนเข้าเครื่องโดยแยกผ้า (ทั่วไป,สกปรก,ติดเชื้อ) ตรวจสอบสภาพผ้าหลังการซักล้าง (สะอาด, ซ้ำชุด) พับรีด แยกเก็บเป็นหมวดหมู่และจัดเตรียมแจกจ่ายชุดเสื้อผ้า ร้อยละ 80.0 ทำความสะอาดอุปกรณ์ใส่ผ้าเปื้อน (ถุงผ้า, ถังผ้า) และใส่ผ้าเปื้อนเข้าเครื่องซักผ้า ร้อยละ 70.0 แยกประเภทผ้าเปื้อนก่อนเข้าเครื่องและอบผ้าหลังการซักล้าง ร้อยละ 67.5 มีเพียงร้อยละ 65.0 ที่แช่ผ้า(ติดเชื้อ) และการรับผ้าเปื้อน ร้อยละ 65.0

3. การรับรู้ความเสี่ยงจากการปฏิบัติงานที่งานซักฟอกของบุคลากรที่ปฏิบัติงานงานซักฟอก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง การรับรู้อุปสรรคของพฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรค/ปัญหาสุขภาพ การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรค/ปัญหาสุขภาพ และการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรค/ปัญหาสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง แต่การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันโรคอยู่ในระดับมาก ดังแสดงในตารางที่ 1

3.1 การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรค/ปัญหาสุขภาพของบุคลากรที่ปฏิบัติงานงาน

ชักพอกระดับปานกลาง ($\mu=3.18$, $\sigma=.73$) เมื่อจำแนกรายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.34–3.77 คะแนน) คะแนนสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การทำงานในท่าทางก้มๆ เงยๆ ยกของหนักมาก ทำให้เกิดอาการปวดหลัง การเช็ดผ้าที่น้ำหนักมากในที่ลาดชัน ทำให้เกิดอุบัติเหตุและได้รับบาดเจ็บของกล้ามเนื้อ การยกผ้าของที่มีน้ำหนักมาก ทำให้กล้ามเนื้อได้รับการบาดเจ็บและปวดทั่วร่างกาย คะแนนต่ำสุด 3 อันดับ ได้แก่ การสัมผัสความร้อนเป็นเวลานาน ทำให้อ่อนเพลีย เป็นลมได้ และการสัมผัสผงซักฟอกซึ่งเป็นสารเคมีอาจทำให้เกิดผื่นคันอาการแพ้ ตามผิวหนัง การทำงานในสถานที่ที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอ ทำให้ปวดตาหรือ เมื่อยล้าจากการทำงานและการสัมผัสฝุ่นผ้าทำให้เกิดอาการคันตา เคืองตา แสบตา และมีขี้ตา ตามลำดับ

3.2 การรับรู้ความรุนแรงของโรค/ปัญหาสุขภาพของบุคลากรที่ปฏิบัติงานงานซักฟอกระดับปาน เมื่อจำแนกรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คะแนนสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การยกห่อผ้าที่มีน้ำหนักมาก การออกแรงเข็นรถในทางลาดชัน ทำให้เกิดการบาดเจ็บของกล้ามเนื้อและกระดูก เช่น ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ปวดเอว หมอนรองกระดูกทับเส้นหรือทำให้กระดูกผิดรูป ฝุ่นผ้าทำให้เกิดโรคปอดจากฝุ่นฝ้าย และอาจเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตได้ และอุบัติเหตุจากการทำงาน อาจทำให้ต้องเสียเวลา ในการพักรักษาตัวตามลำดับ คะแนนต่ำสุด 3 อันดับ ความร้อนสูงมากๆ เป็นอันตรายต่อร่างกาย อาจทำให้ เป็นลมหมดสติและเสียชีวิตได้ การสัมผัสสารเคมี เช่น ผงซักฟอกอาจทำให้การระคายเคืองผิวหนัง ปวดศีรษะ วิงเวียนศีรษะและมึนงง การทำงานที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอ ส่งผลให้เกิดอาการปวดตาหรือเมื่อยล้าทางสายตา ทำให้ความสามารถในการมองเห็นลดลงและความเครียดจากการทำงาน

ส่งผลต่อความสุขในการทำงานและการดำเนินชีวิตประจำวันลดลง ตามลำดับ

3.3 การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันโรคของบุคลากรที่ปฏิบัติงานงานซักฟอกอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกรายข้อพบว่าระดับมากคะแนนสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การล้างมือก่อนและหลังปฏิบัติงานสามารถลดการติดเชื้อจากการสัมผัสได้ การสวมอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล เช่น หน้ากาก ถุงมือยาง ผ้ากันเปื้อน รองเท้าบูทช่วยป้องกันหรือลดการสัมผัสเชื้อโรค สารเคมีและการสวมหน้ากากหรือผ้าปิดจมูกและปากเป็นวิธีการที่สามารถป้องกันฝุ่นผ้าป้องกันการติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจได้ ตามลำดับ คะแนนต่ำสุด 3 อันดับ ได้แก่ การตรวจร่างกายประจำปี โดยการวัดสายตาจะช่วยลดปัญหาทางสายตา การตรวจร่างกายประจำปี โดยวัดการได้ยินจะช่วยลดปัญหาทางหูและการพักผ่อนไม่เพียงพอ อาจส่งผลกระทบต่อ การปฏิบัติงาน ที่มีประสิทธิภาพลดลง ตามลำดับ

3.4 การรับรู้อุปสรรคของพฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรค/ปัญหาสุขภาพของบุคลากรที่ปฏิบัติงานงานซักฟอกระดับปานกลาง ($\mu=3.64$, $\sigma=.86$) เมื่อจำแนกรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คะแนนสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การจัดการของใช้ให้เป็นระเบียบทำให้เสียเวลาการทำงาน การล้างมือก่อนรับประทานอาหารและดื่มน้ำทุกครั้งเป็นสิ่งยุ่งยากไม่สะดวก การสวมใส่หน้ากากหรือผ้าปิดจมูกทำให้พูดติดต่อกับคนอื่นลำบากและการแยกประเภทของใช้ ทำให้ไม่คล่องตัวในการทำงาน ตามลำดับ คะแนนต่ำสุด 3 อันดับ ได้แก่ สัญลักษณ์ความปลอดภัยในการทำงานทำให้เกะกะอ่านแล้วไม่ชัดเจนและไม่เข้าใจ การสวมใส่หน้ากากหรือผ้าปิดจมูกขณะทำงานทำให้รู้สึกอึดอัด หายใจไม่สะดวกและการปฏิบัติตามกฎระเบียบไม่เข้มข้นตอน ทำให้งานเสร็จช้าลงตามลำดับ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการรับรู้ความเสี่ยงจากการปฏิบัติงานที่งานซักฟอก
ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานงานซักฟอก โรงพยาบาลอุตรดิตถ์

การรับรู้ความเสี่ยงจากการปฏิบัติงานที่งานซักฟอก	μ	σ	ระดับ
การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรค/ปัญหาสุขภาพ	3.18	.73	ปานกลาง
การรับรู้ความรุนแรงของโรค/ปัญหาสุขภาพ	3.11	.85	ปานกลาง
การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันโรค	4.24	.62	มาก
การรับรู้อุปสรรคของพฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรค/ปัญหาสุขภาพ	3.64	.86	ปานกลาง
โดยรวม	3.58	.42	ปานกลาง

4. พฤติกรรมการป้องกันและควบคุมความเสี่ยงของบุคลากรที่ปฏิบัติงานงานซักฟอก โรงพยาบาลอุตรดิตถ์อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 77.5 รองลงมา คือ ระดับมาก ร้อยละ 22.5 ค่าเฉลี่ย 55.27 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.23 คะแนน คะแนนต่ำสุด 45 คะแนน คะแนนสูงสุด 71 คะแนน เมื่อจำแนกรายข้อพบว่า พฤติกรรมการป้องกันและควบคุมความเสี่ยงของบุคลากรที่ปฏิบัติงานงานซักฟอกอยู่ในระดับมาก คะแนนสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ปฏิบัติตามขั้นตอนการทำงานและกฎระเบียบสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายในการทำงาน เช่น หน้ากาก หมวก ถุงมือ รองเท้าบูท (ตามความเหมาะสมของงาน) เมื่อเกิดอุบัติเหตุในการทำงาน

เช่น ของมีคมที่มด้าได้รายงานให้ผู้รับผิดชอบทราบทันที การล้างมือทั้งก่อนและหลังการปฏิบัติงานและดูแลรักษาความสะอาดบริเวณที่ทำงานให้เป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่เสมอตามลำดับ ระดับปานกลาง คะแนนต่ำสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ขณะที่ปฏิบัติงานจะคิดถึงปัญหาต่างๆ ที่เป็นกังวลเสมอ เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาเพื่อนร่วมงาน แม้ว่ารู้สึกไม่สบายจะทำงานจนสำเร็จ การปฏิบัติงานตามความถนัดและความเคยชินเพราะผลงานที่ออกมาเหมือนกันแม้ว่าจะไม่ใช่วิธีการที่ถูกต้อง ไม่เต็มเครื่องเต็มที่ทำให้เกิดความมั่นใจมาก่อนและขณะปฏิบัติงานและขณะปฏิบัติงานจะรับประทานยาที่มีฤทธิ์ทำให้เกิดอาการง่วงซึมหรือมึนงง ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมความเสี่ยงของ
บุคลากรที่ปฏิบัติงานงานซักฟอก โรงพยาบาลอุตรดิตถ์

พฤติกรรมการป้องกันและควบคุมความเสี่ยง	จำนวน	ร้อยละ
มาก (60 – 75 คะแนน)	9	22.5
ปานกลาง (45 – 59 คะแนน)	31	77.5
น้อย (น้อยกว่า 45 คะแนน)	0	0.05
รวม	40	100.0

5. การรับรู้ความเสี่ยงจากการปฏิบัติงานที่งานซักฟอกมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมความเสี่ยงของบุคลากรที่ปฏิบัติงานงานซักฟอก โรงพยาบาลอุตรดิตถ์ เมื่อจำแนกรายด้านพบว่า การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันโรคและการรับรู้อุปสรรคของพฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรค/ปัญหาสุขภาพมี

ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมความเสี่ยงจากการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) แต่การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรค/ปัญหาสุขภาพและการรับรู้ความรุนแรงของโรค/ปัญหาสุขภาพไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมความเสี่ยงจากการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$) ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความเสี่ยงกับพฤติกรรมป้องกันและควบคุมความเสี่ยงของบุคลากรที่ปฏิบัติงานงานซักฟอก โรงพยาบาลอุตรดิตถ์

พฤติกรรมป้องกันและควบคุมความเสี่ยง	r	p - value
การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรค/ปัญหาสุขภาพ	.133	.412
การรับรู้ความรุนแรงของโรค/ปัญหาสุขภาพ	.146	.370
การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันโรค	.509	.001 *
การรับรู้อุปสรรคของพฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรค/ปัญหาสุขภาพ	.603	.000 *
โดยรวม	.362	.022 *

สรุปและอภิปรายผล

การปฏิบัติงานงานซักฟอกของบุคลากรที่ปฏิบัติงานงานซักฟอกส่วนใหญ่ เปลี่ยนเสื้อผ้าเป็นชุดปฏิบัติงาน ร้อยละ 82.5 รองลงมา คือ เตรียมผ้าก่อนเข้าเครื่องโดยแยกผ้า (ทั่วไป,สกปรก,ติดเชื้อ) ตรวจสอบสภาพผ้าหลังการซักล้าง (สะอาด,ชำรุด) พับรีด แยกเก็บเป็นหมวดหมู่และจัดเตรียมแจกจ่ายชุดเสื้อผ้า ร้อยละ 80.0 ทำความสะอาดอุปกรณ์ใส่ผ้าเปื้อน (ถุงผ้า,ถังผ้า) และใส่ผ้าเปื้อนเข้าเครื่องซักผ้า ร้อยละ 70.0 แยกประเภทผ้าเปื้อนก่อนเข้าเครื่องและอบผ้าหลังการซักล้าง ร้อยละ 67.5 มีเพียงร้อยละ 65.0 ที่แช่ผ้า(ติดเชื้อ) และการรับผ้าเปื้อน ร้อยละ 65.0 ซึ่งการสัมผัสสิ่งคุกคามเหล่านี้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลาของการปฏิบัติงานส่งผลกระทบต่อสุขภาพได้ เช่น ความเหนื่อยล้า ความเครียดจากการทำงาน (สถาบันความปลอดภัยในการทำงาน, 2551) เช่นเดียวกับผลการวิจัยของหน่วยโภชนาการ โรงพยาบาลนพรัตนราชธานีซึ่งบริบทมีความใกล้เคียงกับหน่วยงานจ่ายกลางและซักฟอก พบว่าร้อยละ 56.7 เคยพบแพทย์ด้วยอาการปวดเมื่อยกระดูกและกล้ามเนื้อ (สุชาติดา บุรณะสถาพร มลินี สมภพเจริญ และธราดล เก่งการพานิช, 2556) เช่นเดียวกับผลการศึกษาของอภันตรี ประยูรวงษ์. (2556) ที่พบว่า อาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อของบุคลากรโรงพยาบาลอุตรดิตถ์เป็นปัญหาสุขภาพที่พบมากที่สุด

การรับรู้ความเสี่ยงจากการปฏิบัติงานที่งานซักฟอกของบุคลากรที่ปฏิบัติงานงานซักฟอกโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง การรับรู้อุปสรรคของ

พฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรค/ปัญหาสุขภาพ การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรค/ปัญหาสุขภาพ และการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรค/ปัญหาสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ (บุญยิ่ง ทองคุปต์, 2552) ที่งานซักฟอกของโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไปมีความเสี่ยงสูงที่จะเกิดอันตรายจากการปฏิบัติงานและเป็นปัญหาที่ทำนายต่อผู้บริหารเสื้อผ้าและสิ่งทอ แต่การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันโรคอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้ปฏิบัติงานยังไม่เคยประสบอุบัติเหตุหรือได้รับการวินิจฉัยการเจ็บป่วยจากการทำงานมาก่อน จึงยังไม่เห็นความสำคัญและความรุนแรงที่จะเกิดขึ้นตามมาหนัก หัวหน้างานหรือผู้รับผิดชอบงานอาจมีส่วนสำคัญในการกระตุ้นเตือน

พฤติกรรมป้องกันและควบคุมความเสี่ยงของบุคลากรที่ปฏิบัติงานงานซักฟอก โรงพยาบาลอุตรดิตถ์อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 77.5 รองลงมา คือ ระดับมาก ร้อยละ 22.5 โดยพบว่าพฤติกรรมป้องกันและควบคุมความเสี่ยงของบุคลากรที่ปฏิบัติงานงานซักฟอกอยู่ในระดับมากคะแนนสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ปฏิบัติตามขั้นตอนการทำงานและกฎระเบียบ สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายในการทำงาน เช่น หน้ากาก หมวก ถุงมือ รองเท้าบูท (ตามความเหมาะสมของงาน) เมื่อเกิดอุบัติเหตุในการทำงาน เช่น ของมีคมที่คมตำได้ รายงานให้ผู้รับผิดชอบทราบทันที การล้างมือทั้งก่อนและหลังการปฏิบัติงานและดูแลรักษาความสะอาดบริเวณที่ทำงานให้เป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่

เสมอตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าผู้ปฏิบัติงานแผนก ชักฟอกส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการตรวจสอบ อุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องใช้ไฟฟ้าให้อยู่ในสภาพ ที่พร้อมใช้งาน สำหรับคะแนนต่ำสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ขณะที่ปฏิบัติงานจะคิดถึงปัญหาต่างๆ ที่เป็น กังวลเสมอ เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาเพื่อน ร่วมงาน แม้ว่ารู้สึกไม่สบายจะทำงานจนสำเร็จ การ ปฏิบัติงานตามความกดดันและความเคยชินเพราะ ผลงานที่ออกมาเหมือนกัน แม้ว่าจะไม่ใช่วิธีการที่ ถูกต้อง ไม่เต็มเครื่องเต็มที่ทำให้เกิดความเมื่อยก่อน และขณะปฏิบัติงานและขณะปฏิบัติงานจะ รับประทานยาที่มีฤทธิ์ทำให้เกิดอาการง่วงซึมหรือ มึนงง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ปฏิบัติงานมีลักษณะ นิสัยส่วนบุคคลในการปฏิบัติงานด้วยความเร่งรีบ ส่วนหนึ่งปฏิบัติงานตามความกดดันและความเคยชิน และมีเรื่องวิตกกังวลอยู่เป็นประจำขณะปฏิบัติงาน ดังนั้นการให้ข้อมูลข่าวสารในการดูแลตนเองให้มี สุขภาพดีและมีความปลอดภัย มีวัตถุประสงค์เพื่อ การส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัยในการ ปฏิบัติงาน โดยการให้ความรู้และสร้างความ ตระหนักในการป้องกันปัญหาสุขภาพ (กรม สวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน, 2542)

การรับรู้ความเสี่ยงจากการปฏิบัติงานที่งาน ชักฟอกมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการป้องกันและ ควบคุมความเสี่ยงของบุคลากรที่ปฏิบัติงานงาน ชักฟอก โรงพยาบาลอุดรธานี เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรม ป้องกันโรคและการรับรู้อุปสรรคของพฤติกรรม ป้องกัน และ ควบคุม โรค/ ปัญหาสุขภาพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการป้องกันและควบคุม ความเสี่ยงจากการทำงาน แต่การรับรู้โอกาสเสี่ยง ของการเกิดโรค/ปัญหาสุขภาพและการรับรู้ความ รุนแรงของโรค/ปัญหาสุขภาพไม่มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการป้องกันและควบคุมความเสี่ยงจากการ ทำงาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรที่ปฏิบัติงานที่ งานชักฟอกมีความใกล้ชิดกับบุคลากรสาธารณสุข

และหัวหน้างานจึงมีพบว่า การรับรู้ประโยชน์ของ การปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันโรคและการรับรู้ อุปสรรคของพฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรค/ ปัญหาสุขภาพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการ ป้องกันและควบคุมความเสี่ยงจากการทำงาน สอดคล้องกับการศึกษาของธวัช วิเชียรประภา พร นภา หอมสินธุ์ และรุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวชณ์ (2555) ที่ พบว่า การรับรู้ความเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยมี ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพทางบวกระดับต่ำ อาจเนื่องมาจากความเชื่อของบุคคลจะส่งผลต่อการ ปฏิบัติตามคำแนะนำด้านสุขภาพทั้งในภาวะปกติ และภาวะเจ็บป่วย

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมให้กับผู้ปฏิบัติงาน เกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงานที่ถูกต้องตามหลักการย ศาสตร์ เพื่อป้องกันการบาดเจ็บจากการทำงานจาก ลักษณะท่าทางการทำงานที่ไม่เหมาะสม การแก้ไข เรื่องออกแรงยกน้ำหนัก เช่น การใช้เครื่องทุ่นแรง
2. บุคลากรที่ปฏิบัติงานในแผนกชักฟอกทุก คน ควรได้รับการอบรมถึงวิธีการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง และหน่วยงานควรจัดหาอุปกรณ์เครื่องป้องกันที่ เหมาะสม ได้แก่ ผ้าปิดปากและจมูก แว่นตา ถุงมือ ยางอย่างหนา ผ้าพลาสติกกันเปื้อน รองเท้าบูทให้มี จำนวนเพียงพอ และมีขนาดที่เหมาะสมแก่บุคลากร ทุกคน ควรส่งเสริมให้บุคลากรมีการใช้อุปกรณ์ เครื่องป้องกันอย่างเหมาะสมและจัดหาอุปกรณ์ใน การล้างมือแก่บุคลากร
3. ควรมีการวิเคราะห์งานและความเสี่ยงของ กระบวนการทำงานชักฟอกอย่างละเอียดทุกขั้นตอน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมกันออกแบบและ วางแผนการป้องกันและควบคุมความเสี่ยงและ อันตรายจากการทำงานอย่างเป็นระบบ รวมทั้งมีการ ร่วมทั้งมีการควบคุม กำกับ และติดตามผลการ ดำเนินงานอย่าสม่ำเสมอเพื่อนำไปสู่การพัฒนางานที่ ต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- กฤตธีรา เครื่องนันทา. (2548). ความเชื่อด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันอันตรายจากฝุ่นฟ้าของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้า. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธวัช วิเชียรประภา พรนภา ทอมสินธุ์ และรุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวชน์. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพของ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดจันทบุรี. วารสารมหาวิทยาลัยบูรพา. 7(2), 56*83.
- บุตรี เทพทอง. (2548). การประเมินความเสี่ยงการสัมผัสสารเปอร์คลอโรเอธิลีนของพนักงานซักแห้ง. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญใจ ศรีสถิตนรากุล. (2553). ระเบียบวิธีวิจัยทางพยาบาลศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : ยูแอนด์ไอ อินเตอร์มีเดีย.
- บุญยิ่ง ทองคุปต์. (2551). การรับรู้ปัญหาสุขภาพและการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพจากการทำงานในผู้ประกอบอาชีพขายผ้ามือสอง. สารนิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สสิธร เทพตระการพร. (2551). “หน่วยที่ 14 การประยุกต์การยศาสตร์ในสำนักงานและในโรงพยาบาล”, ในอารมณ ฤกษ์นัย (ผู้ช่วยบรรณาธิการ). การยศาสตร์, 43-70. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สถาบันความปลอดภัยในการทำงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน. (2551). แนวทางการปรับปรุงสภาพการทำงานที่ผู้ปฏิบัติงานมีอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อเนื่องจากการทำงาน. กรุงเทพฯ: บริษัทเรียงสามกราฟฟิค ดีไซน์ จำกัด.
- สุชาดา บุรณะสถาพร มลินี สมภพเจริญ และธราดล เก่งการพานิช. (2556). การประยุกต์แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพเพื่อป้องกันการบาดเจ็บกล้ามเนื้อหลังจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่หน่วยโภชนาการในโรงพยาบาล. วารสารวิจัยสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 6(1), 91-100.
- สุวรรณา สงธนู. (2558). การรับรู้ความเสี่ยงและพฤติกรรมป้องกันและควบคุมความเสี่ยงจากการทำงานของบุคลากรแผนกซักฟอกโรงพยาบาลชุมชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการสุขภาพ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อภันตรี ประยูรวงษ์. (2556). ปัญหาสุขภาพจากการทำงานของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี. วารสารพยาบาลสาธารณสุข. 27(2), 54-62.